2003-0557/0

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

Arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS RUE DE L'ETUVE 63 A BRUXELLES.

Le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier, notamment les articles 22 et 23;

Vu l'arrêté du Gouvernement de la Région de Bruxelles-capitale du 16 mai 2002 entamant la procédure de classement comme monument de la totalité de l'immeuble sis rue de l'Etuve, 63 à Bruxelles ;

Vu l'avis favorable de la Commission royale des Monuments et des Sites émis en séance du 2 avril 2003;

Vu l'avis favorable émis par le Collège des Bourgmestre et Echevins de la Ville de Bruxelles en date du 9 janvier 2003;

Considérant que les propriétaires n'ont pas transmis d'observation dans les délais prescrits dans l'article 20 de l'ordonnance du 4 mars 1993;

Sur la proposition du Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des Monuments et Sites :

ARRETE

Art. 1 – Est classée comme monument la totalité de l'immeuble sis rue de l'Etuve 63 connu au cadastre de Bruxelles, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelle n° 179 en raison de son intérêt historique, artistique et esthétique précisé dans l'annexe I du présent arrêté.

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN STOOFSTRAAT 63 TE BRUSSEL.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed, inzonderheid op het artikels 22 en 23;

Gelet op het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 16 mei 2002 houdende instelling van de procedure tot bescherming als monument van de totaliteit van het gebouw gelegen Stoofstraat, 63 te Brussel;

Gelet op het gunstig advies van de koninklijke commissie voor monumenten en landschappen, uitgebracht op 2 april 2003;

Gelet op het gunstig advies van het college van Burgemeester en Schepenen van Stad Brussel uitgebracht op 9 januari 2003;

Overwegende dat de eigenaars geen opmerkingen hebben meegedeeld binnen de termijn zoals voorgeschreven in artikel 20 van de ordonnantie van 4 maart 1993;

Op de voordracht van de Minister-Voorzitter belast met Plaatselijke Besturen, Werkgelegenheid, Huisvesting en Monumenten en Landschappen:

BESLUIT

Art. 1. - Wordt beschermd als monument de totaliteit van het gebouw gelegen Stoofstraat 63, bekend ten kadaster van Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 1ste blad, perceel nr. 179 wegens zijn historische, artistieke en esthetische waarde zoals nader bepaald in bijlage I van dit besluit.

Art. 2 – La zone de protection relative au monument décrit dans l'article 1er comprend l'ensemble des parcelles et des voiries reprises dans le périmètre délimité sur le plan figurant à l'annexe II du présent arrêté.

Art. 3 – Le ministre qui a les monuments et sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté

Art. 2 - De vrijwaringzone met betrekking tot het in artikel 1 vermelde monument omvat het geheel van de percelen en de wegen, evenals gedeelten van de percelen en de wegen opgenomen in de omtrek zoals afgebakend op het plan van bijlage II van dit besluit.

Art. 3 –De minister bevoegd voor de monumenten en landschappen, is belast met de uitvoering van dit besluit.

Bruxelles, le 26 -06- 2003

Brussel, 26 -06- 2003

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS RUE DE L'ETUVE 63 A BRUXELLES.

Réf. Cadastrale : Bruxelles, 1ère division, section A, 1ère feuille, parcelle n°179

Description sommaire :

L'immeuble possède une façade de style néo-classique qui comprend trois travées, légèrement décentrées vers la gauche. L'entrée est située au niveau de la deuxième travée.
L'immeuble possède un sous-sol, un rez-de-chaussée légèrement surélevé, deux étages et un niveau sous combles.
A l'exception du soubassement en pierre, la façade est entièrement enduite. L'encadrement de la porte est réalisée en pierre bleue. Les fenêtres des deux étages sont soulignées par un appui saillant et un encadrement mouluré. Une frise de cache-boulins ronds termine la composition sous la corniche profilée en bois.
La toiture en bâtière est couverte de tuiles.
Des grilles ont été placées aux fenêtres du rez-de-chaussée, probablement en remplacement de volets pivotants.

L'intérieur révèle son antériorité par rapport à la façade à rue par les matériaux et leur mise en œuvre. La cave est couverte d'une voûte en briques. Un escalier en pierre mène au rez-de-chaussée. Bien que remanié, l'escalier menant aux étages doit encore comporter des éléments originaux et il occupe toujours l'emplacement qui lui avait été destiné à l'origine. De même, les planchers à larges planches reposant sur des poutres simplement équarries et la charpente à faux entraits assemblée par tenons et mortaises maintenus par des chevilles pourraient dater du XVIIIème siècle.

Les pièces sont éclairées uniquement par des fenêtres ouvertes sur la rue, puisque les deux murs mitoyens et la façade arrière sont aveugles. Cette disposition inhabituelle pourrait être due au fait que la maison aurait été adossée, à l'origine, à certains murs de l'ancien couvent des Carmes qui se situait à cet endroit. Particulièrement épais, le mur gouttereau arrière pourrait se confondre avec celui du chevet de l'église ou son prolongement au niveau du cloître attenant.

La description qui précède n'est pas exhaustive, elle présente les éléments actuellement connus. Lors de sondages qui seraient effectués dans le cadre de travaux, d'autres éléments, participant à l'intérêt historique, esthétique ou architectural, pourraient être mis au jour. Les éléments qui seraient découverts sont à prendre en considération, dans la mesure où ils participent à cet intérêt

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique, artistique et esthétique :

La rue de l'Etuve est située dans un quartier du centre qui fut largement touché par le bombardement de Villeroy en 1695. Du 13 au 15 août 1695, les troupes françaises dirigées par le maréchal de Villeroy bombardent la ville pendant 48 heures, détruisant près de 4000 maisons qui couvrent approximativement un tiers de la surface bâtie.
La reconstruction du centre de Bruxelles après cette catastrophe constitue l'un des événements majeurs de l'histoire urbanistique de la ville.
Si l'on décide de reconstruire sur le parcellaire ancien sans percées monumentales, c'est néanmoins une ville profondément différente qui surgit en quelques années.

Sur plus de 4000 maisons reconstruites, moins de 100 conservent actuellement une façade sans transformation radicale. En dehors des bâtiments de la Grand Place et celles récemment classées dans l'îlot sacré, un nombre important de constructions datant de la reconstruction restent sans protection.
Il est important de préserver rapidement ce patrimoine qui range Bruxelles parmi les grands exemples de reconstruction aux XVIIème – XVIIIème siècles aux côtés de Londres après l'incendie de 1666, Rennes après l'incendie de 1720, Lisbonne après le tremblement de terre de 1755.

La façade néo-classique très bien équilibrée de cette maison constitue un témoignage peu courant de ce style architectural dans le Pentagone et mérite d'être protégée.
Quant à l'intérieur, il constitue un exemple rare de l'agencement d'une maison du XVIIIème siècle, admirablement conservé et mis en valeur, depuis la cave voûtée jusqu'à la charpente de la toiture.
En outre, certains murs de la maison constituent probablement des témoins archéologiques de l'existence du couvent des Carmes détruit en 1797 dont seuls des sondages permettraient d'avoir la certitude.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 26-06-2003

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

BIJLAGE I BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN STOOFSTRAAT 63 TE BRUSSEL.

Kadastrale gegevens: Brussel, 1ste afdeling, sectie A, 4de blad, percelen nr. 179

Beknopte beschrijving:

Het gebouw heeft een gevel in neoclassicistische stijl met drie traveeën die iets naar links zijn gedecentreerd.
De ingang bevindt zich in de tweede travee.
Het gebouw is samengesteld uit een kelderverdieping, een lichtjes verheven benedenverdieping, twee bovenverdiepingen en een zolderverdieping.
Met uitzondering van de stenen onderbouw, is de gevel volledig bepleisterd. De deuromlijsting is in blauwe steen. De vensters van de twee verdiepingen zijn gekenmerkt door een uitspringende vensterbank en door een geprofileerde omlijsting. Een fries van ronde steigergaten onder een geprofileerde houten kroonlijst vormt het einde van de compositie.

De bedaking onder zadeldak is bedekt met dakpannen.

Tralies zijn geplaatst aan de vensters van de benedenverdieping, waarschijnlijk ter vervanging van draailuiken.

De materialen en hun plaatsing tonen aan dat het interieur vroeger gebouwd is dan de voorgevel. De kelder is overdekt door een bakstenen gewelf. Een stenen trap leidt naar de begane grond. Deze trap werd naderhand gewijzigd, doch moet nog steeds enkele originele elementen bewaren en heeft steeds dezelfde plaats als vroeger. Het plankier is samengesteld uit brede planken die berusten op louter behakte planken. Het gebinte met kapbalken, geassembleerd met opgespiede pennen en gaten, zou van de 18de eeuw kunnen dateren.

De vertrekken zijn enkel verlicht door vensters die openen op de straat, gezien de twee gemene muren en de achtergevel blind zijn. Deze ongewone dispositie kan te wijten zijn aan het feit dat het huis oorspronkelijk aanleunde tegen bepaalde muren van het voormalig Karmelietenklooster dat zich op deze plaats bevond. De achtermuur met ozie is bijzonder breed en nagenoeg samengesmolten met de kap van het kerkkoor of diens verlengde op het niveau van het klooster.

Bovenstaande beschrijving is niet volledig en geeft weer wat thans gekend is. Eventuele proefboringen in het kader van werken zouden andere elementen aan het licht kunnen brengen die bijdragen tot de historische, esthetische of architecturale waarde van het gebouw. Met aldus ontdekte elementen dient rekening gehouden te worden in de mate dat ze bijdragen tot voornoemde waarde.

Belang van het goed volgens de criteria, bepaald in artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerende erfgoed:

Historische en esthetische waarde:

De Stoofstraat is gelegen in een wijk van het centrum die heel wat werd beschoten in 1695. Van 13 tot 15 augustus 1695 beschoten de troepen van maarschalk de Villeroy de stad gedurende 48 uren. 4000 huizen, ongeveer een derde van de bebouwde oppervlakte, werden vernield.

De heropbouw van het centrum van Brussel na deze catastrofe is één der belangrijkste gebeurtenissen van de stedenbouwkundige geschiedenis van de stad.

Indien er opnieuw gebouwd werd op de vroegere percelen zonder monumentale doorbraken, dan kwam de stad er aanzienlijk anders voor dan enkele jaren terug.

Op meer dan 4000 herbouwde huizen, bewaren minder dan 100 huizen een gevel die niet ten gronde werd gewijzigd. Behalve de gebouwen van de Grote Markt en deze die onlangs werden beschermd in de Vrije Gemeente, blijft een groot aantal gebouwen uit de tijd van de heropbouw zonder bescherming.

Het is van belang spoedig te zorgen voor bescherming van dit erfgoed, at Brussel tot één van de grote voorbeelden van heropbouw in de 17de en de 18de eeuw maakt, naast Londen na de brand in 1666, Rennes na de brand in 1720 en Lissabon na de aardbeving in 1755.

De uiterst evenwichtige neo-classistische gevel van dit huis is een zeldzaam voorbeeld van deze architectonische stijl in de Vijfhoek en verdient beschermd te worden.
Van binnen getuigt het van een buitengewone inrichting van een XVIII-de eeuws huis in opmerkelijke staat. Zo is alles, van de gewelfde kelder tot het gebinte, merkwaardig.
Bovendien getuigen bepaalde muren van dit huis van het bestaan van het in 1797 verwoest Karmelietenklooster, waarvan wij zeker zijn door de uitgevoerde peilingen.

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 25 -05- 2003

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Daniel DUCARME

De Staatssecretaris bij het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift

ANNEXE II A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE CLASSANT COMME MONUMENT LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS RUE DE L'ETUVE 63 A BRUXELLES

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING TOT BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN STOOFSTRAAT 63 TE BRUSSEL

DELIMITATION DE LA ZONE DE PROTECTION

AFBAKENING VAN DE VRIJWARINGSZONE

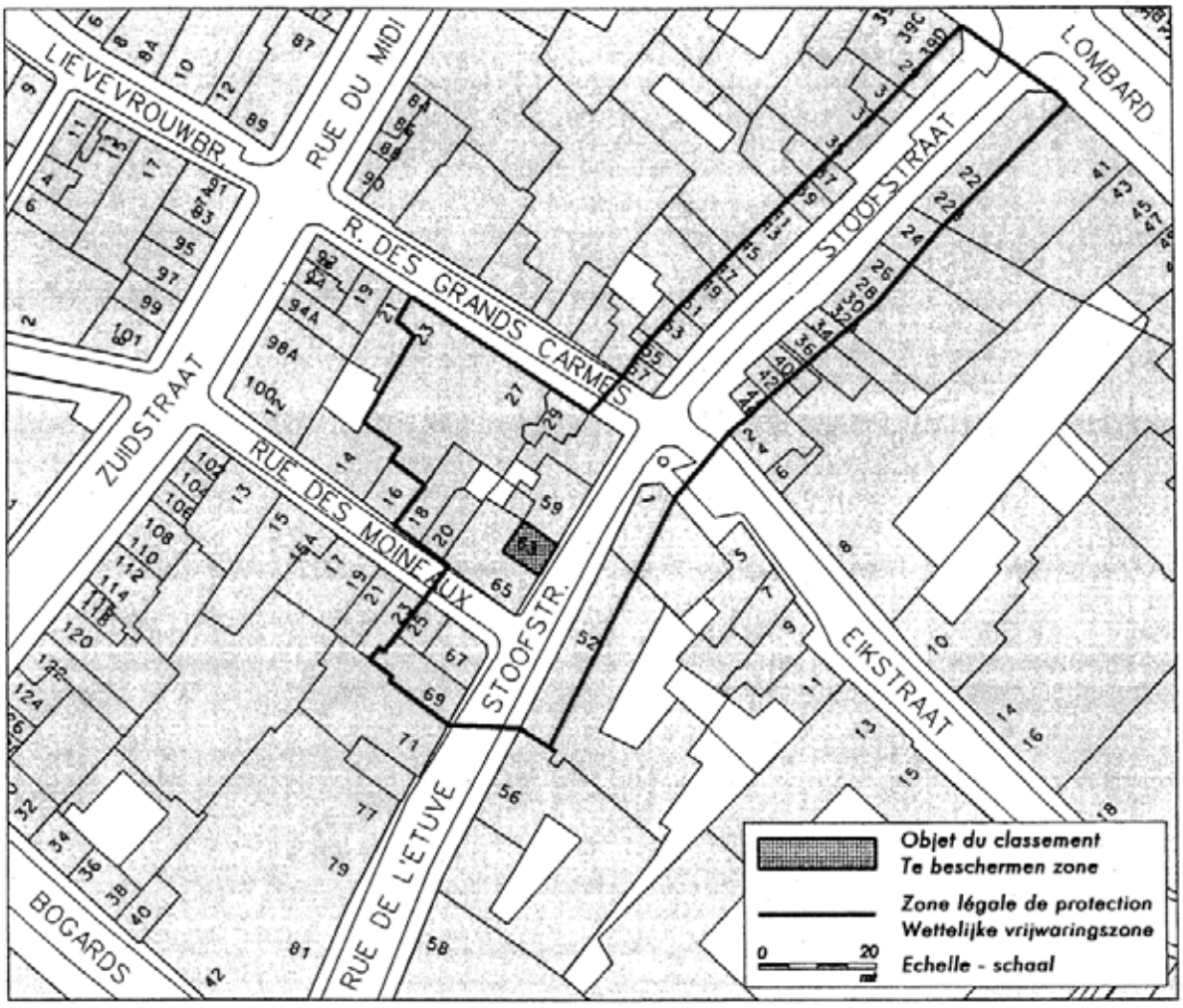

Vu pour être annexé à l'arrêté du 26-06-2003

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 26-06-200

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation Urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Daniel DUCARME

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

Voor eensluidend afschrift